Rötterna i Rinkeby

1

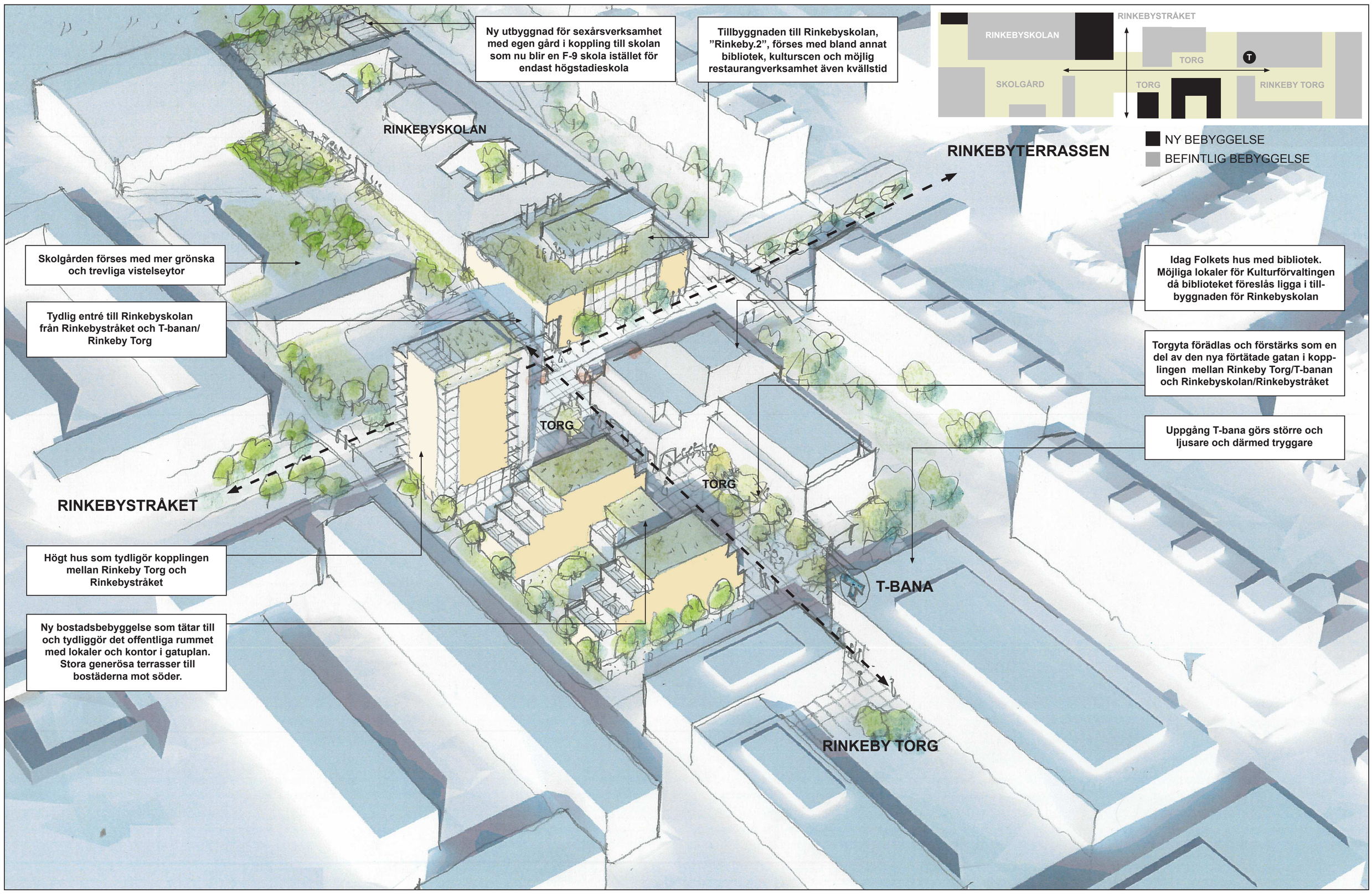

BILDEN AV RINKEBY

Vår bild av uppgiften har vuxit fram genom flera besök i stadsdelen och i samband med ett flertal intervjuer med inblandade personer. Vi har talat med representanter för Rinkebyskolan, Folkets hus, stadsbiblioteket, polisen och med ansvariga för olika fritidsverksamheter.Vi har på så vis fått bilder av verkligheten i Rinkeby som gett uppslag och ideer om vad som borde åstadkommas.
De bilder som framträder rimmar inte med den ensidiga bild av stadsdelen som normalt återges i massmedia. Folk trivs och vill bo här. Mycket fungerar bra. Det finns en stor bostadsefterfrågan. Detta trots alla undersökningar om otrygghet och misstro mot samhället som har gjorts. Lokalpolisen uppger att många problem med t ex trafikförseelser har minskat även om det fortfarande finns problem med mopedåkning på gångvägar. Problemen i samband med droghandel kvarstår dock.

Rinkeby byggdes på jungfrulig mark under kort tid i slutet av 60-talet som en del av miljonprogrammet. På den tiden var industriellt byggande i fokus med storskalighet, långa serier och hög upprepning som metod. Med detta följde att arkitekturen blev ensartad. Trafikseparering med nedsänkta gator och broar var det nya inslag som kom att prägla stadsdelarna Tensta och Rinkeby. Med tiden har förändringar till det bättre skett genom tillägg och ombyggnader. Rinkebys långa väg till ett varierat och integrerat samhälle är påbörjad och vi tror att vi som arkitekter kan fortsatt förbättra den fysiska ram inom vilket det sociala samhället lever.

Den idag stora andelen invånare med utländsk härkomst har medfört att förtroendet för samhället i de mest utsatta grupperna är lågt, kanske inte minst på grund av egna erfarenheter från hemlandet. Många känner sig övergivna och utlämnade. Tryggheten finns i det egna nätverket, i familjen, klanen eller i etniciteten. I kombination med hög arbetslöshet, främst bland yngre finns en grogrund för utanförskap och kriminalitet. För att få ett välfungerande samhälle måste denna inställning vändas till förtroende och tillit, en känslig process som kan vara lika tidskrävande som den fysiska förändringen av stadsdelen.

Vi tror att möjligheter till möten med samhället man lever i är av primär betydelse för invånarna. Samhällets hela service och stöd skall på ett självklart sätt vara lättåtkomlig och synlig mitt i samhället. Lättillgänglighet, öppenhet, transparens och ömsesidig respekt är självklara ledord för samhällets institutioner i mötet med invånarna. Inte minst behöver polisen vara och synas här för att skapa en grund för personlig kontakter, ömsesidig förståelse och förtroende, inte bara vara i en undanskymd lokal en kvarts kilometer från centrum så som nu planeras.

RINKEBY CENTRUM

En nysatsning på Rinkebys centrala del behövs. En satsning som innebär en statushöjning för invånarna och lockar till sig nyetableringar av verksamheter och företag, som kan skapa nya kontaktvägar till samhället utanför och till det svenska språket.
Vi föreslår att en verksamhet som Medborgarkontoret flyttas från Rinkebystråket och till en central placering i ett utvidgat centrum där medborgarna kan nå eller i alla fall få direkt hänvisning till samhällets samlade service. I detta centrum skall också polisen vara fysiskt närvarande med en synlig expedition.
Vi vill skapa mer befolkat Rinkeby centrum. Skapa lite mer stad. Förbättra stadsrummen. Med fler bostäder o lokaler. Fler närboende och fler verksamheter ger liv och trygghet. Och fler valmöjligheter. Ett centrum där alla samhällets funktioner finns inom räckhåll. Där invånare, skola och samhällsförvaltning möts. Där folk vill vara och där allt positivt ges utrymme. Där åldrar, nationaliteter och yrken i funktioner av alla slag möts. Och skapa en skola med en öppen och framträdande roll som kontaktyta för hela samhället.

Fler bostäder behövs i hela Stockholm. Så också i Rinkeby där det finns en avsevärd bostadskö. Många vill bo kvar men behöver större bostad. Andra vill flytta hit eller vill flytta tillbaks hit. I Rinkeby saknas bostäder som passar för stora familjer som kan och vill bo kvar. Då speciellt med många rum och inte minst slutna kök. Och gärna bostadsrätter eftersom andelen hyresrätter i Rinkeby redan är stor.

Centrums placering i stadsdelen ska även framhävas visuellt. Det som byggs nytt ska inte bara ha ett bärkraftigt innehåll utan också en slagkraftig form. Formen eller snarare arkitekturen ska tåla att ses på och vara lockande. Den ska vara gedigen och tåla förändringar över tiden. Dess yttre ska ge uttryck för ändamålet. En förnyelse av centrum markerar samhällets satsning på Rinkeby och signalerar tro på framtiden.

möten i centrum

Analys och arkitektonisk lösning .....

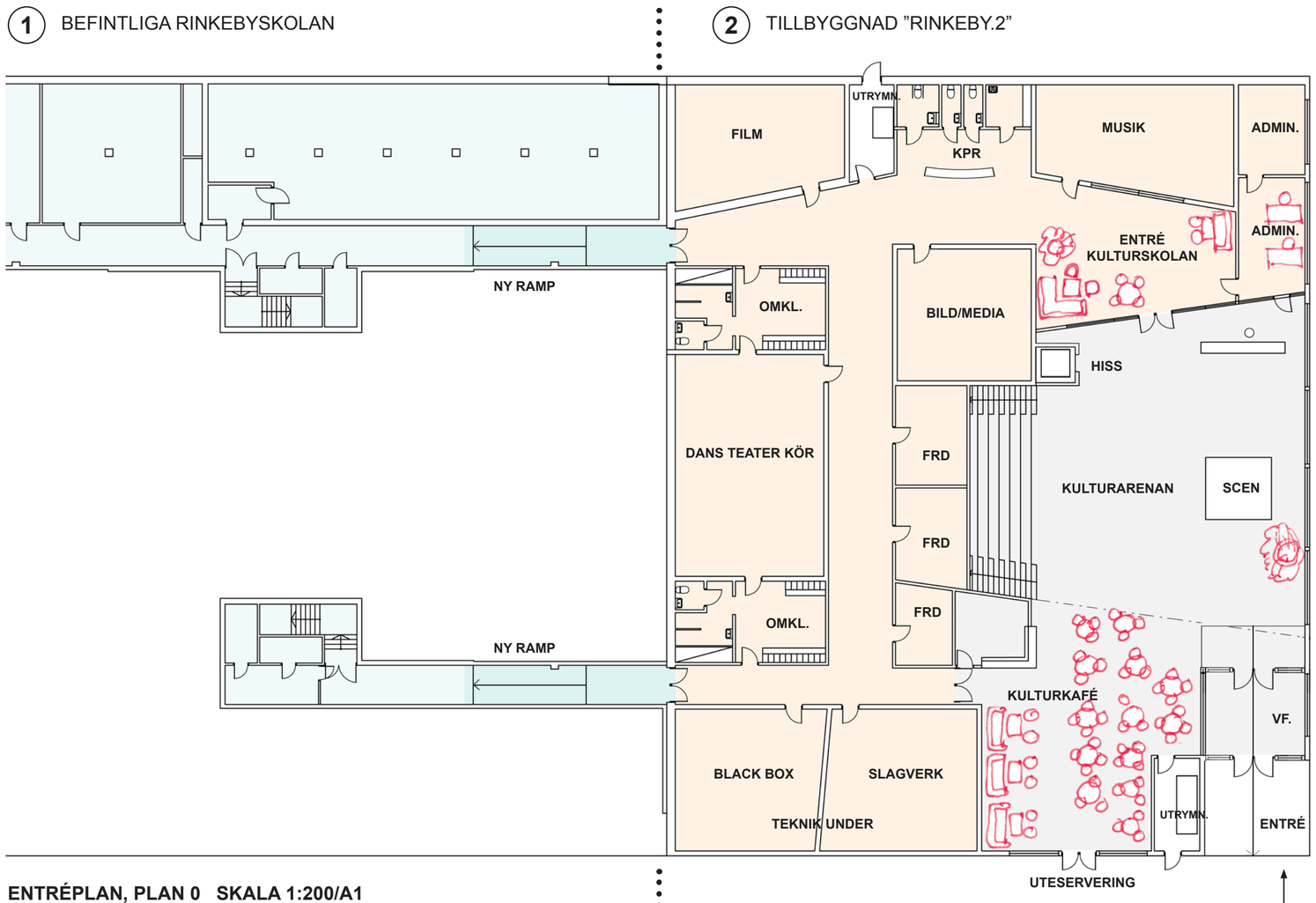

ENTRÉPLAN, PLAN 0 SKALA 1:200/A1

PLAN 1 SKALA 1:200/A1

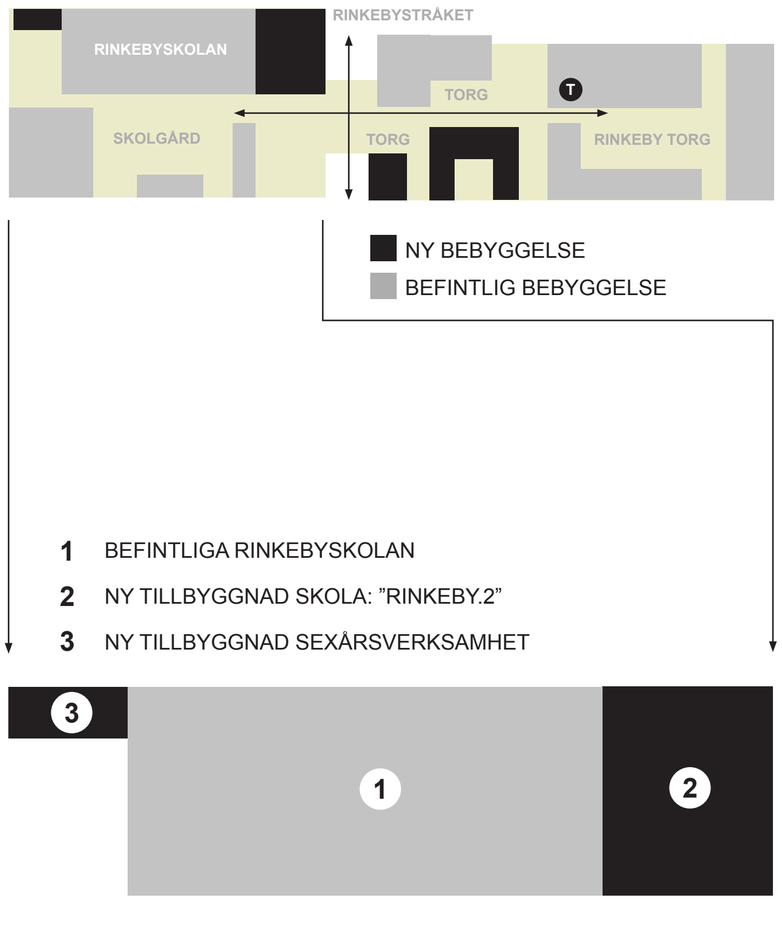

En välkomnande och öppen entré mot Rinkebystråket!

3 TILLBYGGNAD SEXÅRS-VERKSAMHET

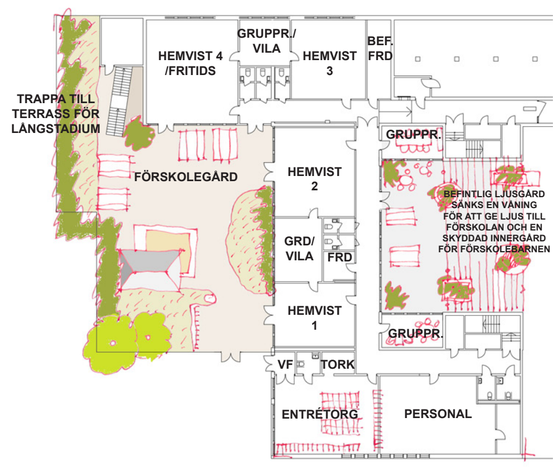

ENTRÉPLAN, PLAN 0 SKALA 1:400/A1

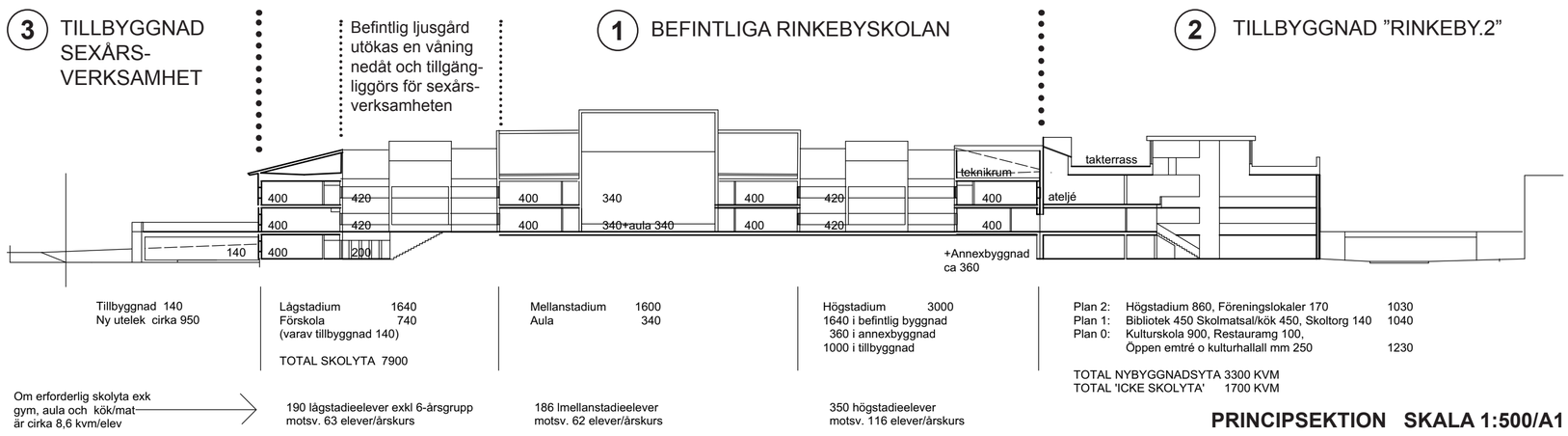

PRINCIPSEKTION SKALA 1:500/A1

RINKEBY.2 – EN HÖGSTADIEAKADEMI!

Skolan har en central funktion att fylla. Skolan ska vara navet mitt i samhällets liv och utveckling. Här förvaltas och föds ny kunskap. Här utbyter ungdomar sina olika erfarenheter. I ett samhälle som Rinkeby är ungdomar ofta de som behärskar språket bäst. Skolan bör därför vara en mötesplats för många, såväl barn som vuxna.

Det stora och i nuläget akuta problemet i Rinkeby är att så många barn går i skola på annat håll. Detta gäller särskilt högstadieeleverna och det urholkar möjligheterna till att skapa en för samhället bra skolverksamhet. Det behöver inte vara fel på skolorna i sig men den förhärskande trenden bland elever och deras föräldrar är att söka sig något bättre på annat håll. Inte minst är det högstadiets elever som av olika skäl, ofta ryktesvägen söker sig till skolor utanför Rinkeby, ofta religiösa, ofta friskolor, främst i Kista men även på annat håll. Högstadieeleverna väljer i hög grad själva vilken skola de vill gå i och då är det lätt hänt att man gör som alla andra. Gör det som för stunden är inne.

Denna trend måste vändas. Det behövs något NYTT och som till sin FORM och med sitt INNEHÅLL drar till sig intresse och lockar såväl elever som engagerade lärare till Rinkebyskolan. Vidare kan en långvarig solidaritet med den egna skolan byggas upp om skolan görs om till en F-9 skola. Det ska kännas naturligt och självklart att fullgöra hela sin grundskoletid i Rinkeby. Detta skulle dessutom inledningsvis lösa det aktuella problemet med att det finns lediga platser och resurser i Rinkebyskolan.

Vad gäller INNEHÅLL så menar vi att det är språk man ska satsa på. Och att lära sig svenska bra är fundamentalt för alla. Vill man studera vidare och tänker sig en framtid med bra jobb och karriärmöjligheter så är det avgörande att behärska landets språk. Med ett bra språk är det lättare att tillgodogöra sig övriga skolämnen.
Därför vill vi lägga grunden för en skola med särskild inriktning på SPRÅK och särskilt då på Svenska. En högstadieakademi mitt i Rinkeby. Kalla den gärna Rinkeby Akademiska eller något i den stilen. En skola som sätter talandet, skrivandet, läsandet och läsförståelsen i första rummet. Ett ”superhögstadium” där denna inriktning saluförs och gör skolan känd långt utanför Rinkeby.
Ett led i detta är den nuvarande traditionen med besök i Rinkebyskolan av nobelprisvinnarna i litteratur varje år. Något som kan ges ytterligare uppmärksamhet och utvecklas vidare.

Men språk lär man sig inte bara i skolan utan även på sin fritid. Vi vill därför se en skola som inte bara är en skola. En plats där kultur och fritid blandas. En plats dit även vuxna har anledning att söka sig och så att olika generationer ges en legitim mötesplats, som kan vara en träffpunkt både på dag- och kvällstid.
Vad gäller FORM vill vi skapa ett tillskott i form med en nybyggnad mitt i samhället, ett tillägg som syns, som är iögonfallande och som utstrålar en välkomnande arkitektur. Ett hus som lockar, ett hus man vill vara i och söka sig till.

..... *för en ny högstadieakademi* .....

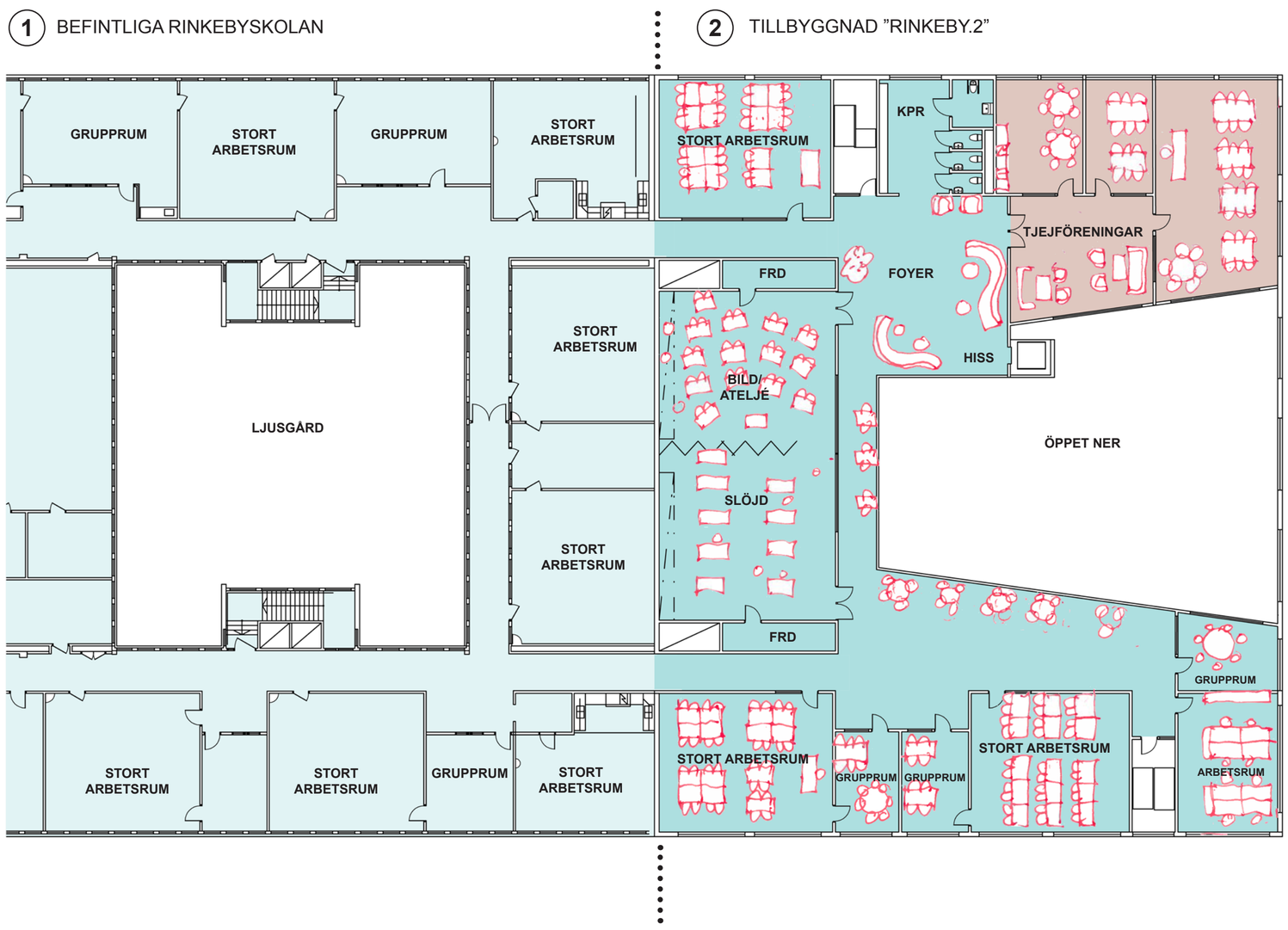

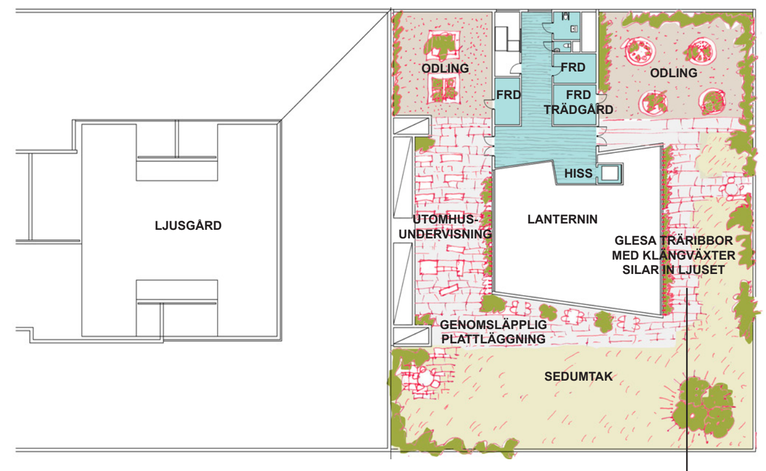

TAKPLAN SKALA 1:400/A1

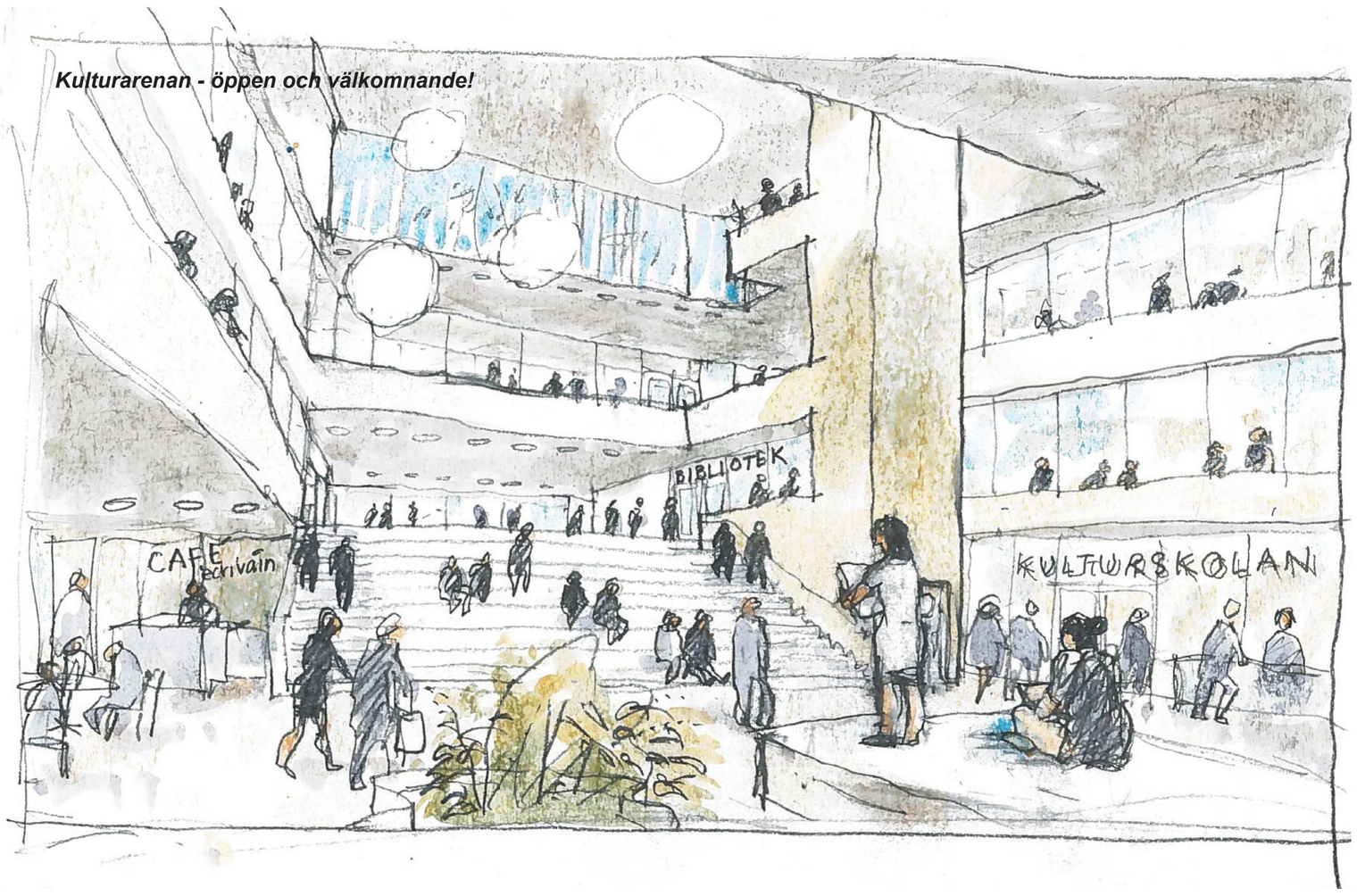

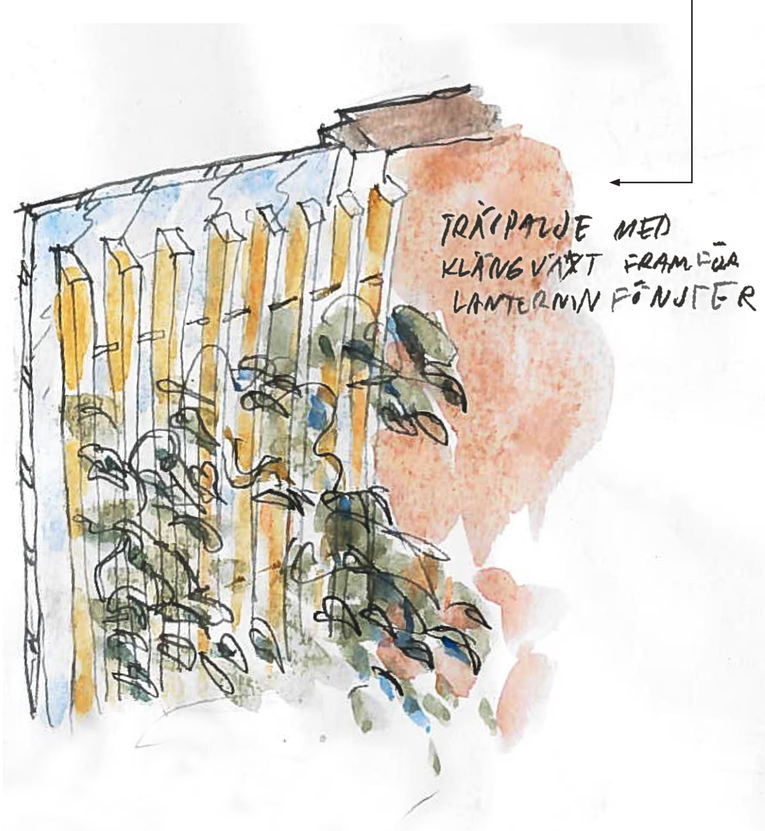

SKOLAN I DETALJ

Dragplåstret, den stora attraktionen är RINKEBY.2, nytillskottet som ska tala till såväl elever som alla andra att ”här vill vi vara”. Som ska vara en magnet i stadsdelen – öppen för alla, såväl på dag- som kvällstid.
Man går in direkt ifrån Rinkebystråket närmast centrum. I entrén kommer man in i en stor ljus hall öppen i tre våningars höjd. En hall för dans, musik och kultur. Ett rum där byggnadens hela innehåll ger sig till känna. Ett rum för träff t ex med framtida nobelpristagare.
I entréplanet finns café, reception samt lokaler för kulturskolan som har tonvikt på musik och dans. Hallen används som en estetisk arena och utställningsyta för skapande verksamhet.
En bred trappa mitt i hallen leder upp till skolans högstadieentré. På vägen dit passeras biblioteket, som nu är ett gemensamt stads- och skolbibliotek med större resurser, öppna läsplatser, läxhjälp och tidningsläsningsrum med utblick över ljushallen. Här finns även skolans matsal, nu med fullt tillagningskök. Matsalen är till för hela skolan och kan på övrig tid fungera som restaurang. Den ligger liksom biblioteket utanför den formella skolgränsen.
I anslutning till högstadiets entré placeras rektorns kansli på synlig plats. Alltid tillgänglig och med viss koll på livet i den ljusa hallen och vilka som kommer och går.
Högst upp har högstadiet speciallokaler för språkstudier, konst och kultur. De har extra hög takhöjd. Här finns även avskilda rum för tjej- och andra grupper.

På taket byggs en takterrass som har ytor för utomhuslektioner, odling, bikupor och avkoppling. Terrassen nås via trappa och hiss. En hög lanternin släpper ner ljus till entréhallen nedanför.

Grundläggande för husets gestaltning är att verksamheten i huset ska annonsera sig synligt utåt mot Rinkebystråket. Ingen ska missa att den ’nya’ skolan ligger här.

SKEDE 1
Den nuvarande Rinkebyskolan byggs om till en F-9 skola. Det finns utrymme eftersom så många högstadieelever för närvarande har valt att gå i skolor utanför Rinkeby. Västra delen av skolan föreslås inrymma lågstadiet. Suterrängplanet som har markkontakt används för sexårsverksamheten. En inhägnad och väl planterad uteplats anläggs väster om skolhuset. Den invändiga gården grävs ur så att gården, formad med gradänger nås även från sexåringarnas nedre plan.
I skolans mitt blir mellanstadium. Även här skapas en uppgraderad, förtätad och avgränsad grön skolgård väster om entrén och fram till Ungdomens Hus.
I Skolans östra del, den närmast centrum, har högstadiet sin plats.
Den nya inriktningen på SPRÅK börjar utformas och lanseras och tas i bruk direkt.

SKEDE 2
Medan RINKEBY.2 planeras, byggs och saluförs är förhoppningen att högstadiets nya inriktning lockar så att andelen högstadieelever som blir kvar i Rinkeby börjar öka. Att skolan nu gjorts om till en F-9 skola bidrar sannolikt till att fler väljer att stanna kvar.
Ett sätt att förstärka denna önskade trend är att lärare och elever ges möjlighet att delta i tillkomsten av den nya byggnaden. Att de är med i processen.

SKEDE 3
RINKEBY.2 tas i bruk. Högstadiets elever och lärare är redan inkörda på de nya rutinerna. För många av de elever som ska börja i 7:an blir skolvalet förhoppningsvis enkelt. De går redan i skolan. Andra väljer att flytta tillbaka och börja i ”Rinkeby II”.

HÅLLBARHET

Vi vill även se åtgärder för en ekologiskt hållbar skolbyggnad. Taket är sedumplanterat vilket fördröjer vattenavrinningen av dagvattnet som sen omhändertas lokalt genom breddning till ett separat system med avledning till trädplanteringarna utmed Rinkebystråket och slutlig infiltrering. På de interna gårdarnas syd- och öst-vända fasader byggs vertikala växtväggar med växtbädd av konstbevattnat substrat för bättre ekologisk mångfald, bättre akustik och klimat och av pedagogiska skäl. De minsta barnens gård längst i väst anläggs först.
På den befintliga byggnaden placeras solcellspaneler i stor omfattning.

..... i ett förtätat Rinkeby centrum!

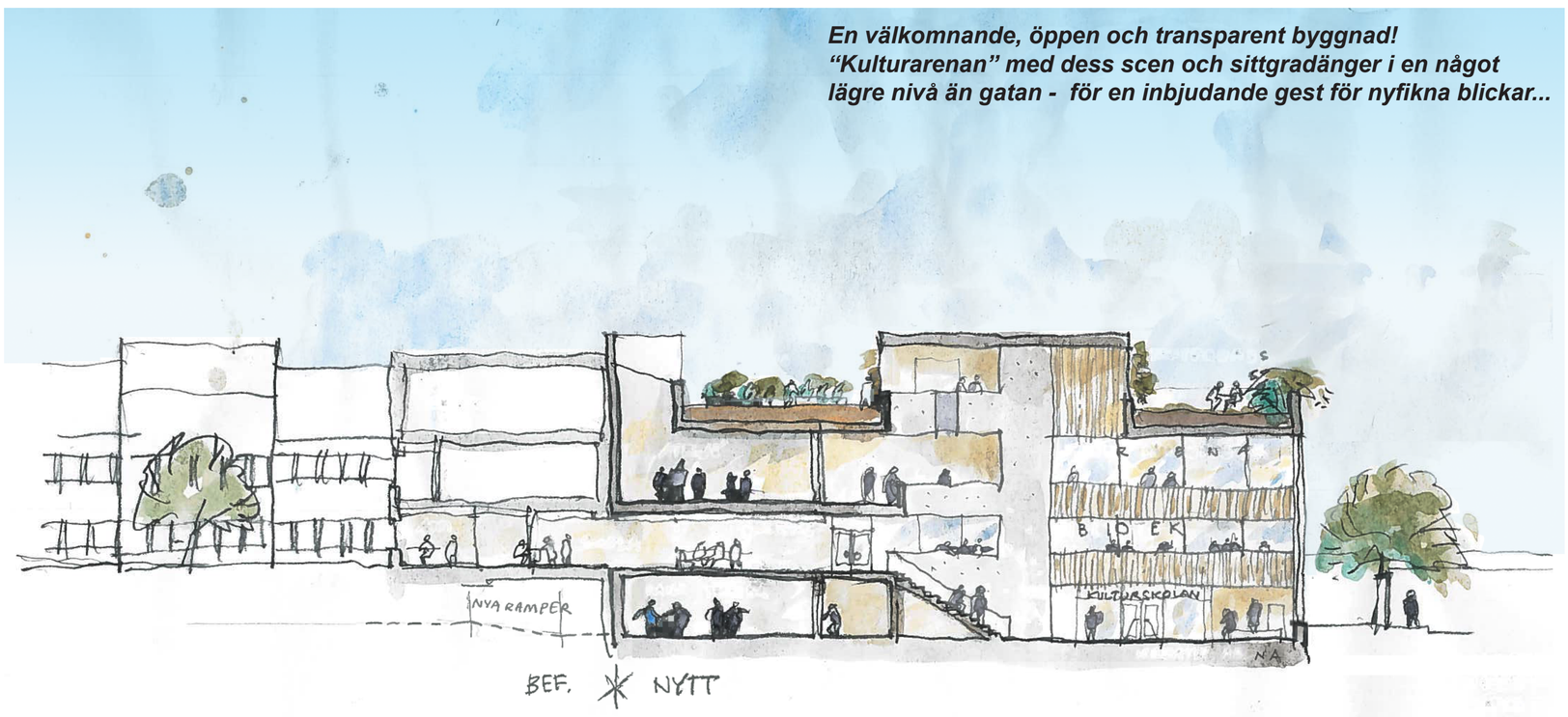

En välkomnande, öppen och transparent byggnad! "Kulturarenan" med dess scen och sittgradänger i en något lägre nivå än gatan - för en inbjudande gest för nyfikna blickar...

① BEFINTLIGA RINKEBYSKOLAN

② TILLBYGGNAD SKOLA RINKEBY.2

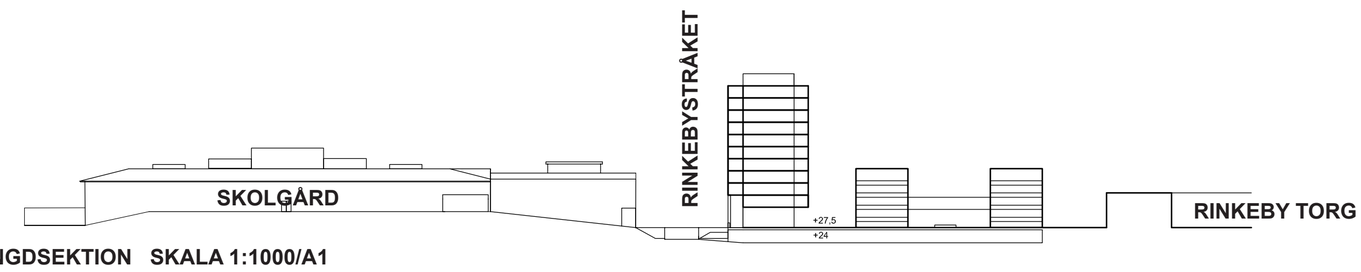

LÄNGDSEKTION SKALA 1:1000/A1

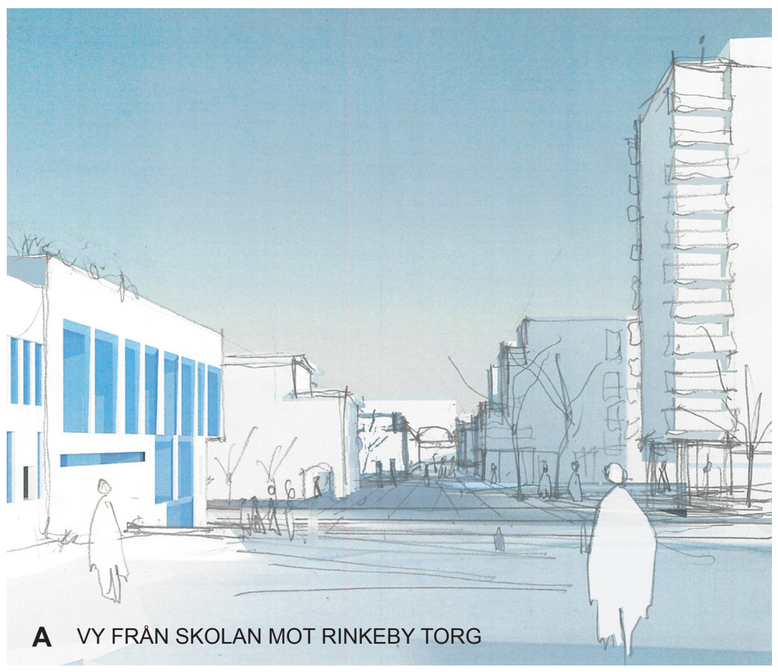

A VY FRÅN SKOLAN MOT RINKEBY TORG

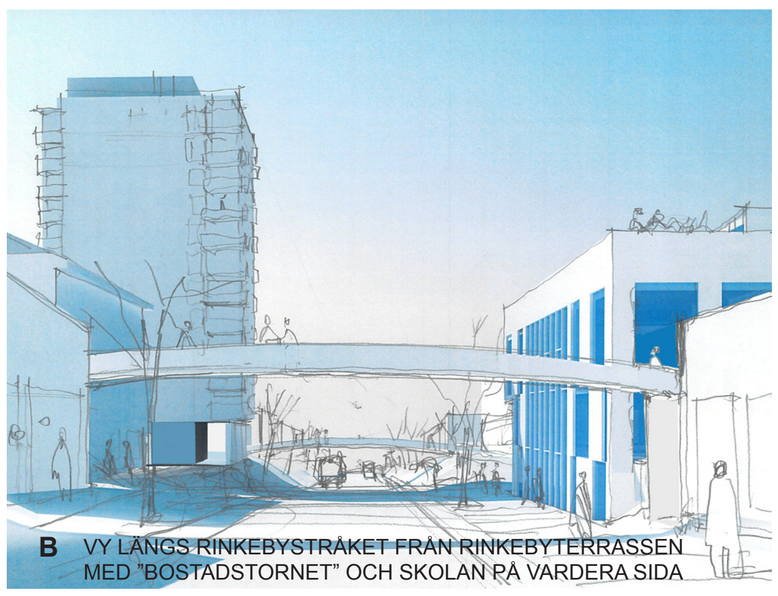

B VY LÄNGS RINKEBYSTRÅKET FRÅN RINKEBYTERRASSEN MED "BOSTADSTORNET" OCH SKOLAN PÅ VARDERA SIDA

Ny utbyggnad för sexårsverksamhet med egen gård i koppling till skolan som nu blir en F-9 skola istället för endast högstadieskola

Tillbyggnaden till Rinkebyskolan förses med bland annat bibliotek, kulturscen och möjlig restaurang-verksamhet även kvällstid

Idag Folkets hus med bibliotek. Möjliga lokaler för Kulturförvaltingen då biblioteket föreslås ligga i till-byggnaden för Rinkebyskolan

Uppgång T-bana görs större och ljusare och därmed tryggare

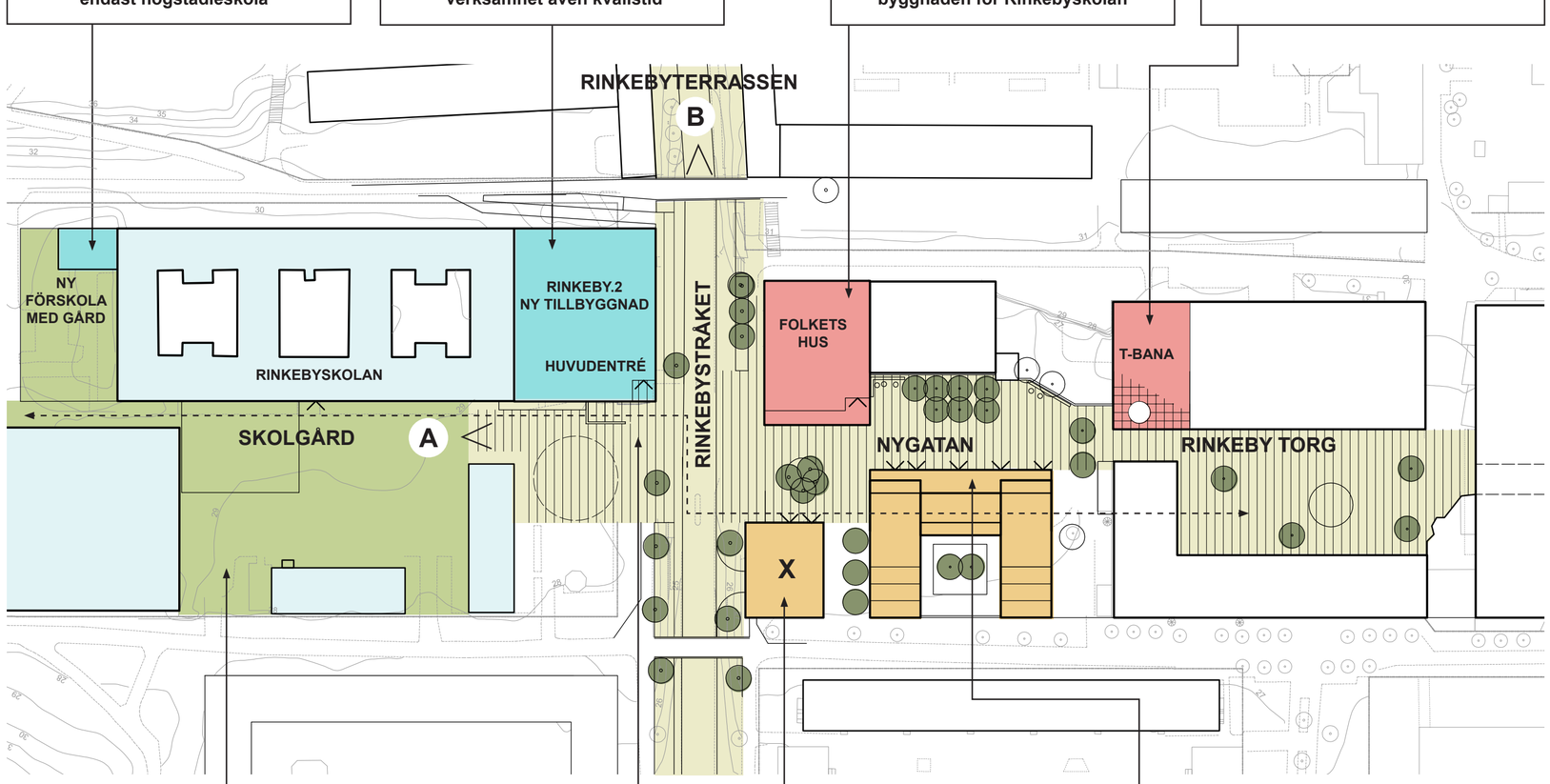

Skolgården förses med mer grönska och trevliga vistelseytor

Tydlig entré till Rinkebyskolan från Rinkebystråket och T-banan/ Rinkeby Torg

Högt hus som tydligör kopplingen mellan Rinkeby Torg och Rinkebystråket

Ny bostadsbebyggelse som tätar till och tydliggör det offentliga rummet med mindre torgytor med lokaler och kontor i gatuplan. Stora generösa terrasser till bostäderna mot söder.

SITUATIONSPLAN SKALA 1:1000/A1

BEFINTLIGA RINKEBYSKOLAN

NY TILLBYGGNAD RINKEBYSKOLAN: "RINKEBY.2"

NY BOSTADSBEBYGGELSE

NY FUNKTION I BEFINTLIG BYGGNAD

En lägre bostadsbebyggelse med lokaler och kontor i gatuplan släpper ner ljus till "Nygatan" - den förstärkta kopplingen mellan Rinkeby Torg och Rinkebystråket

SEKTION SKALA 1:1000/A1

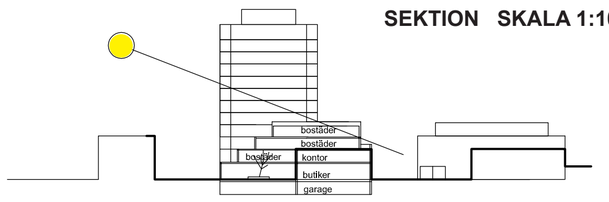

ETT NYTT STADSRUM

Skårgränd föreslås bli omdöpt till NYGATAN. Det är en central och viktig förbindelselänk för de som rör sig mellan Rinkeby Torg/T-bana och Rinkebystråket med busstrafik och nya affärslokaler. Många passerar redan idag detta stråk som kan beskrivas som ett vagt och ödsligt stadsrum. Betydelsen av denna länk blir än större med den föreslagna skoltillbyggnaden som får entré direkt mot Rinkebystråket.

Med skolans entréhall öppen för alla skapas en ny attraktion som en motpol till Rinkeby Torg. Byggs ny bostadsbebyggelse utmed detta stråk skapas ett tydligare stadsrum. Och stråket kan graderas upp till att bli en urbant utformad torgmiljö med varierad gatubeläggning, träd och sittmöjligheter i olika soliga lägen. Och med fler som bor i centrum skapas en större trygghet i den gemensamma miljön såväl dag och natt.

Den föreslagna nya bebyggelsen som inramar NYGATAN består av ett högt bostadstorn och ett lägre bostadskvarter. Husen har lokaler i gatuplanet.
BOSTADSTORNET är högt och synligt från alla håll. Det ligger intill Rinkebystråket och blir en motvikt till den tillbyggda skolan Rinkeby.2 på andra sidan. Tornet har minst 10 bostadsvåningar. Bostäderna har omväxlande små och stora lägenheter. Huset byggs med ljusa tegelfasader och med stora fönster. Stora balkonger ligger på hörnen vilket förstärker byggnadens vertikalitet. Högst upp en gemensam takterrass. BOSTADSKVARTERET har lokaler och kontor utmed stråket i de två nedre våningarna. Ovanpå dessa byggs stora bostäder, många med stora terrasser. I gatuplanet finns samhället på plats i form av Medborgarcentrum och det lokala och alltid öppna poliskontoret. Här finns också butikslokaler, förslagsvis spel- o tobaksaffären som nu ligger i hörnet mittemot. Vi vill flytta den för att göra dagens T-banehall öppnare och ljusare.
Under bostadshusen byggs ett stort och sammanhängande parkeringsgarage med infart från Rinkebystråket. Detta ersätter den nuvarande parkeringsytan.

Som föreslås får biblioteket nya lokaler i den nya skolentrén. De nuvarande lokalerna i Folkets Hus blir då lediga för andra 'samhälleliga' funktioner. Eller så kan kanske Stockholms kulturförvaltning ges mer centralt belägna lokaler här.